

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSBODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadó tulajdonos a „Bácsmegyei Függetlenségi párt.” Az ügyvitelre jogosult megbízott: László Ferenc. Felelős szerkesztő: Pintér Gyula.

Szerkesztőség: Csihás Benő-utca 3. szám. A közlemények ide küldendők. Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Zombor részvétele a hadikölcsönben.

Megelégedéssel és örömmel vesszük tudomásul s hozzuk nyilvánosságra, hogy az országos hadikölcsönre Zomborban ötmilliónegyszázhuszonháromezerhatszázötven koronát jegyeztek. Tehát oly összeget, amely a legmesszebbmenő varakozást is tulszárnyalta.

Őszintén megvallva, mikor a kormány felhívó szövege szétröppent az országban, némi aggodalommal gondoltunk a várható eredményre. S az aggodalomra alapos okaink voltak. Először is, keveseltük az időt arra, hogy a közvélemény kellően előkészítettessék erre — a nagy közönség előtt egészen újdonságszámba menő pénzműveletre; mert a magyar ember konzervatív természetű nem könnyen szokta bevenni az ismeretlen, új dolgokat. Másodszor visszaemlékezve arra, hogy a háború kezdetén a tőkepénzesek mennyire féltették a pénzüket s milyen bizalmatlansággal viselkedtek még a legszilárdabb és legszilárdabb pénztintézetek iránt is — méltán tartottunk attól, hogy nem igen fognak bizni az állampapírok biztonságában sem. Harmadszor — leszámítva a sajtó buzgólkodását — eleintén nem tapasztaltunk valami erőteljes propagandát a hangulatkeltés tekintetében. Negyedszer pedig az aláírásra kitűzött rövid határidő első felében olyan gyéren folytak az aláírások, hogy azokból ugyan valami számottevő sikert jósolni igazán merész számítás lett volna.

Mindezeket tekintetbe véve, két millió koronánál többet nem is mertünk reményelni. Kellemes csalódás és örvendetes meglepetés tehát, hogy a jegyzések eredménye a várt összegegnél majdnem háromszorta nagyobb; ami főlemelő bizonyítéka annak, hogy Zombor város közönségében úgy a hazafias köteleességérzet és áldozatkészség, mint a helyes közgazdasági érzék semmi kívánnivalót sem hagy fenn. Ehez szívesen gratulálunk egyfelől a közönségnek, másfelől azoknak az irányadó faktoroknak, akik a szép siker elérésében érdemeket szereztek maguknak.

A zombori jegyzések az egyes aláíróhelyeken a következőképp oszlanak meg:

1. Bácsmegyei Agrár Takarékpénztárnál	3.115.800
(Ebben az összegben a vármegye törvényhatósága 2 millió, maga az Agrár Takarékpénztár 250 ezer koronával szerepel.)	
2. A Zombori Takarékpénztárnál	1.075.550
(Ebben az összegben maga a takarékpénztár 100 ezer és a rom. kath. egyházközség 100 ezer koronával szerepel.)	
3. A Délvidéki Közgazdasági Banknál	487.250
4. A Gazdasági Takarékpénztárnál	395.000
(Ebben az összegben a város 200 ezer koronával szerepel.)	

5. Léderer Leo cégnél	41.500
6. Spitzer Márk és fiai cégnél	18.050
7. A m. kir. postahivatalnál	24.650
8. A m. kir. adóhivatalnál	119.300
9. A Bácsbodrogmegyei Gazdasági Egyesületnél	146.650
összesen	5.423.750

HIREK.

Áthelyezés. Mint értesülünk. *Iovag Ybl Miklós* huszárezredes, zombori állomás parancsnokot, szolgálati érdekből, Jászberénybe helyezték át, ahol tudvaleg egy huszárezred törzse fekszik. A rokonszenves állomás parancsnok tehát elhagyja Zombort, ahol ugyis mint katona, ugyis mint ember, az egész társadalom osztatlan tiszteletét és nagyrabecsülését bírta. Ezek a benső érzelmek elkísérik őt új állomás helyére is s emléket a zombori társadalom meleg szimpátiával fogja megőrizni.

Az államépítészeti hivatal gyásza. A zombori m. kir. államépítészeti hivatal vezetője, *Sztankovits György* műszaki tanácsos, november 21-én Budapecsten, 56 éves korában a Szent János kórházban — ahol súlyos bajára orvoslást keresett — elhunyt. A megboldogult pár év óta veszélyes kór — nyelvrák — támadta meg; ami miatt az utóbbi időkben már visszavonult a társadalmi élettől. Hivatalos kötelességét azonban, amíg csak ereje engedte — buzgón teljesítette. Temetése november 23-án Budapecsten ment végbe.

Műkedvelő előadás, a katonák karácsonyfája javára. Már jelentettük, hogy Ybl Miklósné ezredesné urasszony kezdeményezésére mozgalom indult meg, hogy a zombori kórházakban ápolat sebesült és beteg katonák részére a zombori társadalom karácsonyfát állítson. A gyűjtés a nemes célra szép eredménnyel folyik. Azonkívül a mozgalom élén álló urnők buzgólkodása folytán ugyanezen célra műkedvelő előadást is rendez az intelligens ifjuság köréből alakult műkedvelő ifjuság. Az előadás — melyen szíveségből a Balla művészpár is föllép — december 14-én és 15-én lesz a színház helyiségében. Szinre kerül a „*Jönnek a németek!*” című hatásos darab. Az érdekes előadásra már folynak az előkészületek és széles körben nagy érdeklődéssel néznek elébe.

Tíz évi fegyház a zombori népfelkelők bujtogatásáért. Lapunk augusztus 6-án megjelent 62 számában közöltük a következő esetet: Bosnyák Ferenc (Mihály fia) Konc János, Mattarits István (Marián fia), Pekánovits, Ferenc, Miits István, Mattarits Gáspár, Csuvadits Lajos, Raitis Mihály, Parcsetits Cigits András, Csuvadits Jenő, Dzsinitis Ferenc (Róka fia) Bosnyák József Budapestre bevonult zombori népfelkelő katonák a Duna parton sétálgatva, bunyevác nyelven beszélgettek, miközben hozzájuk csatlakozott egy uriasan öltözött ember, aki szerbeknek vélvén őket, szerb nyelven beszédbe elegyedett velük és a következőket mondotta nekik: „Ne harcoljatok a testvéreitek ellen. Ha majd muszáj lesz le menni a harctérre és a szerbekkel szembe kerülnök, dobjátok el fegyvereiteket, lobogtassatok fehér zsebkendőket és szaladjatok át a szerbekhez.” Ezen a bujtogató beszédre rettenetesen fölháborodtak a mi hú bunyevácaink. Bosnyák Ferenc (Mihály fia) és Konc István keményen nyakon fogták az ipszét és átadták a Döbrentei

téren levő rendőrszemnek. A rendőr a bujtogatót az egész társasággal együtt előállította a rendőrségen, ahol nyomban jegyzőkönyvet vettek föl az esetről s a hurokra került bujtogatót — akiről kisült, hogy valami Rádits Teja István szerb borbély — vasra verték és azonnal átkisérték az ügyészséghez. A dolognak igen fatális folytatása lett. Budapestről jelentik ugyanis, hogy a királyi ügyészség *hűtlenség* címén emelt vádat a bujtogató borbély ellen. A budapesti büntető törvényszék esküdtbírosága dr. Mikovich táblabíró elnöklete alatt szombaton tárgyalta ezt a bűnügyet. A tárgyaláson a vádlott tagadta, hogy az inkriminált felhívást intézte volna a népfelkelőkhez. Szerinte ezek boszúból fogták rá a vádbeli bűncselekményt. A vádlott tagadásával szemben a nyomozás és a vizsgálat, valamint a szombati főtárgyalás folyamán kihallgatott tanúk egybehangzólag vallották, hogy a vádlott az inkriminált felhívást intézte hozzájuk. Dr. Thimkó kir. ügyész vádbeszéde és a hivatalból kirendelt dr. Kiss Ferenc védő meghallgatása után a esküdtek bűnösnek mondták ki Rádits Teja István vádlottat a hűtlenség kísérletének büntetésében. A verdikt alapján a bíróság a bujtogató borbélyeséget tíz évi fegyházra ítélte.

A toronyórák megbolondultak. Magunk is tapasztaltuk, de a közönségköréből is özőnével kapjuk a panaszt, hogy a toronyórák összevissza járnak, úgy, hogy senki se tud kiokosodni a zürzavarból. Nagy baj ez az utrakelőknek, akik sokszor lekésnek a vonatról, de nagy baj az iskoláknak is, mert nem tudják sem a tanárok és tanítók, sem a tanulók, hogy melyik óra szerint igazodjanak, mikor kell az iskolának kezdődni és mikor végződni? Ezen az *állandó* anomálián talán úgy lehetne segíteni, hogy legalább egy nyilvános órát tartson rendben tartson rendben és járasson pontosan a város órása, a többit pedig állítsák meg. Inkább ne legyenek toronyórák, semhogy meggabajodott órák legyenek.

A tanuló ifjuság részvétele a hadikölcsönben. Említettük a minap, hogy a zombori állami főgimnázium VII. oszt. növendékei együttesen 100 kornát jegyeztek a hadikölcsönre. Ez a jó példa követőkre talált az ifjuság körében; mert — mint értesülünk — a főgimnázium IV. osztálya 50 koronát, azon felül onnét két tanuló külön 100—100 koronát, az I. oszt. 50 koronát s azon felül onnét egy tanuló 100 koronát; végül a zombori felső kereskedelmi iskola mindhárom osztálya 50—50 koronát jegyzett.

Az állami iskola új helyisége. A zombori állami iskolának az evangélikus egyház épületében levő helyisége már jó idő óta elégtelennek bizonyult. Az iskola gondnoksága ennek következtében megkérte a selyemtenyészési felügyelőséget, hogy az immár üresen álló, ugynevezett „gubóraktár” épületben adjon az iskolának díjmentesen legalább egy tantermet. Bezeredy selyemtenyészési felügyelő a kérelmet kedvezően intézte el, amelyhez most a minisztérium is hozzájárult. A napokban megkezdődnek az átalakítási munkálatok és az iskola némely osztályait nem sokára az új tanterembe helyezik át.

A zombori népfelkelők bravuros győzelme. Lapunk múlt számában jelezte, hogy egy hosszabb — a katonai parancsnokság által cenzurált és engedélyezett — tudósítás jutott a kezünkhöz, amelyben Mérő Ferenc földink leírja a 30-ik népfelkelő ezrednek Mosztárból a montenegrói határra vezényelt 5-ik százada hősi

viselkedését, amely század zombori „öreg nép-fülkelők“ből áll. Mérő Ferenc tudósítása szó szerint a következőket mondja:

Október 23-án este jelentették a határ- vadász járőrök, hogy a montenegróiak „Kobila glava“, „Steppen“ és „Glatt“ tájékán gyüle- keznek és valószínűleg be akarnak törni. 24-én reggel 3 órákor parancsot kapott az 5-ik szá- zad, hogy 4 ágyúval vonuljon előre és verje vissza az ellenséget. Reggel 4 órákor már el- indultunk a Bilekre vezető országúton Steppen felé. Autovációtól 4 kilométerre a század három szakasza rajvonalba fejlődött, a 4-ik szakasz pedig ágyufedezetül maradt. Megszálltunk egy hosszú magaslatot és vártunk. Mihelyt meg- virradt, megszólalt a Gattban lévő ágyú és erre megkezdődött a puskatüzelés is mindkét részről.

Az ellenségnek 2 gépfegyvere és egy zászlóalj gyalogsága volt. Ezzel mi csak az 5-ik századot, továbbá a 10-ik század egy szakaszát, a határ- vadászok egy szakaszát és négy ágyút állíthattunk szembe. A tulnyomó erő ellen csak lassan tudtunk előre haladni, de az ellenség közeledett, úgy, hogy délután 4 órákor az ellenség elfoglalta a „Kobila glávát“, a határ- vadászok táborhelyét, este 6 órára pedig elfoglalta Steppent és felgyújtotta Klucs falut, (török falu). Erre tarthatatlanná lett a mi pozí- cióink is; kénytelenek voltunk visszavonulni egy magas sziklás hegytetőre és ott töltöttük az éjszakát.

25-én reggel újra kezdtük a harcot, de sem mi nem bírtunk előre hatolni, sem az ellenség nem bírt előre jönni. Az ellenség azonban ezen a napon erősen szorította Glatt várát, noha eredmény nélkül. 26-án folytattuk a küzdelmet, körülbelül délig. Ekkor az ellen- ség 2 ágyút hozott, amelyből sötét estig bom- bálták Glatt várát. A vár védője, Zulavszki őrnagy és az orvos megsebesült a várban s másnap meg is halt mindkettő. Erre a legény- ség a várat reggel 3 órákor elhagyta, mert a várban lévő két ágyú közül az egyiket az ellen- séges bomba hasznavehetetlenné tette.

27-én volt a nagy nap. Reggel korán megérkezett Kalinovikból a 3., 4., 7., és 8-ik század és így — az erők már egyenlők lévén, hajnalban megtámadtuk a montenegróiakat. A 7-ik század Gattól keletre, a 3-ik és 8-ik század Gatt és Steppen között, a 4-ik és 5-ik század Steppen és Kobila glava között nyomult előre, míg a határ- vadászok egyenesen Kobila glává- nak tartottak. A harc rettenetes volt. Mintha zápor eső esett volna, úgy jöttek a golyók; mégis 11 órára a 7-ik század visszavette az ellenségtől az alig pár óráig birtokolt Gatt várát; míg az 5-ik század elsőnek lépett be Steppenbe, melyet az ellenség legerősebben szállott meg s amelyhez legnehezebben lehetett fölhatolni. A határ- vadászok is visszavették Kobila glávát. Egyszóval délre már az ellenség mindenünnét ki volt verve és a határon át- kergetve; úgy, hogy délután csak nagy távolsá- g-ról lövöldöztek reánk, de golyóik már nem értek hozzánk.

Ez volt a mi négy napos harcunk, amely- ben csak a mi századunk — az 5-ik század — volt folyton tűzben, a többi csak az utolsó napon. Elestett tőlünk egy őrnagy, egy hadnagy, (őrszállási lakos) egy orvos és 10—12 ember. Sebesültünk azonban sok volt. Az ellenség veszteségét nem tudjuk, mert ők a halottakat is elviszik magukkal. Csak egy francia ruhába öltözött tisztet találtunk egy feltakart sírban, Steppen várához közel. Két zombori szerb legényt, kik 24-én este lementek a patakra vizért elfogtak. Mi nekünk — az 5-ik század- nak — legkesvesebb volt a helyzetünk, mert öt nap és öt éjjel künn voltunk a sziklák kö- zött, örökös halálveszedelemben és erős hideg- ben s csak felváltva aludhattunk a sziklák között. De hála a jó Istennek, egészségesek maradtunk. Jelenleg szalma kunyhókban tábo- rozunk és előrsi szolgálatot teljesítünk.

A 6-ik honvédezred katonáiról. Timár Kálmán tartalékos zászlós, aki a déliharctéren, a mi honvédezredünk, a 6-ik honvédezred so- raiban küzd — nagy lelkesedéssel ír katonái vitézségéről és harci érényeiről. Hosszu és érdekes levelében egyebek között a következ- ket mondja:

Október 28-ika volt. A szerbek valami

Boldogasszony ünnepet ülték. S gondoltak me- részet és nagyot. Ugy látszik védőszentjük párt- fogásában bizakodva feltűztek vert hadaikat általános támadásra. Ezt az ünnepet diadal- ünnepévé avatják s rendeznek a svábák tá- borába nagy szvecsárt. S megtörtént a hihe- tetlenné tartott dolog: a szerb katonák, akiket tisztjeiknek karddal és pisztollyal kell a harcba kergetniök, megindultak a mi máriás zászlóink ellen. Egyszerre éles süvítés hasította a leve- gőt, majd egy pukkanás a levegőben s a fa- ágak és levelek zörögnek s ólomgolyók röp- ködnek szerteszét. Lent a völgyből, ahol a schrapnell robbant, iajgatás hallatszik. Az ör- szem jajgat és tapogatja a lábát. Ő volt az első sebesültünk. Önagysága. Schrapnell kis- asszony tette tiszteletét. De Gránát ur öföls- legessége sem várta soká magára. Zümmö- gésszerű, hosszan elnyújtott sisterség, majd fűlsiketítően éles mennydörgés s lent a völgy- ből füstfelhő száll égnek.

A gyalogsági támadást heves ágyutűz szokta előkészíteni és bevezetni. Tudtuk, mi vár ránk. S amit sejtettünk, bekövetkezett, Gránát ur és Schrapnell kisasszony örült táncra perdültek felettünk. A zenét is maguk szolgál- tatták. Micsoda pokoli hangverseny! Toll nem képes leírni. Ezt csak hallgatni, csak végig szenvedni lehet. Ahogy zeng-bong, zug-bug, zörög-dörög, bömböl, dübörög a schrapnell és a gránát, megremeg a föld is, reszket a le- vegő s a nagy légnyomás megráz és csörget- zörget lát, bokrot, mindent. Persze a mi ágyu- ink sem maradnak némák. Keletkezik erre még örültebb hangverseny. Próbáljuk kivenni, melyik a mi ágyuink döngése s melyik a szerb ágyuk bömbölése. Ám hasztalan erőlködünk; irtózatossá egyveleggé olvad az egész hangver- seny. Ilyennek képzeltem én az ítéletidőt, mi- kor megszólalnak az ég harsonái, meghasad a föld és megremeg minden teremtet lény.

A szörnyű ágyutűz után következett a gyalogsági támadás. Embereink hősiessé állot- ták a helyüket s mire az éj leszállt, a szerbek ismételt támadásait az egész vonalon véresen visszavertük. A győzelem fényes volt s a szer- bek vesztesége katasztrófális.

Másnap — október 28-án megkaptuk a jutalmat a dandárparancsnoksági parancsban. Olyan szép elismerés és kitüntetés, hogy büsz- kék lehetünk rá az egész életünkben. Ide ik- tatom költői lendületű szövegét: „Járőreink megállapították, hogy az ellenség visszavonult a földőzekeibe a tulsó magaslatokra. A tegnapi ellenséges támadás fényesen visszaveretett. Vi- téz honvédek! Ti hőskökné állottatok ki az ellenséges tűzérési tüzet: bátor szívetek nem remegett és mikor jött a szerb gyalogság, li- hegve fel a lejtőkre, puskáitokkal fogadtátok és amint foglyaik jelentik és járőreink megál- lapították, — számos veszteségeket okoztatok nekik, Ezt vártam és várom a jövőre nézve is Tőletek Honvédek! Legfelsőbb hadurunk és drága hazánk nevében köszöntelek Benneteket e győzelmes hajnal pirkadásán, Haber ezredes.“ Az ezredparancs még hozzátette, hogy büsz- kék lehetünk a honvéd névre, melynek újabb dicsőséget szereztünk. Büszkék lehetünk a ha- tos honvéd névre is és iparkodjunk a szabad- kai ezrednek ezután is hirt, nevet szerezni.

Mikor ezt a sok dicsőretet felolvasták a legénység előtt, érdemes volt látni, mint fes- tette meg az arcokat az örömmek a pirja s miként ült ki a szemekbe a lelkesedésnek lángja. Nincsen párja a magyar bakának! Ha értenek a nyelvén, meg lehet vele fogatni a sárkányfiakat is. Még a csillagokat is lehozna az égről. Ilyen katonákkal igazán öröm a harcba indulni.

Uri családok gyermekei zon- gora oktatásban részesülhet- nek. Cim a szerkesztőségben.

Színház.

Szombaton dr. Béli Izor „Aranyosó“ című darabja ment meglehetősen számú közön- ség előtt. Az összjáték nem volt kifogás- talan. Láttunk már ettől a társulattól ope- rettet jobb előadásban is. Megállták azonban helyüket Gáspár, Korda, Szigethy Irén, Juhász Margit és Fekete.

Vasárnap d. u. megismételték a „Leány- vásár“t a minapi előadás színvonalában.

Vasárnap este Rubens-Raleigh darabja, a „Napsugár kisasszony“ ment Heltai Jenő fordításában. Közönség kis számmal volt jelen. A darab gyenge szövege és közepes kuplé zenéje nem is érdemelt nagyobb közönséget. Színészeink is kedvetlenül és erőltetve ját- szották. Némileg felvidította a közönséget Parlagi Béla tetszetős játéka, jól alakított Juhász Margit. Szigethy Irént és Sebestyén Rózsit is több ízben megtapsolják.

Hétfőn Heltai Jenőnek „A tündérlaki lányok“ című színműve volt műsoron. Balla igazgató természetes, flegmatikus játéka jól illett szerepéhez. Művészi alakításban játszotta el szerepét Ballané. Bele élte magát szerepébe s úgy véljük természetes könnyeket sirt. Korda a nagyképűsködő torna tanár kedélyes hang- latot keltett. Elismeréssel emlékezünk meg Deák Flóráról, akinek ez esti szereplése volt eddig legügyesebb. Jól alakított naivitással játszotta a különben kissé nehéz szerepet.

Kedden megismételték a „Napsugár ki- sasszony“t Ezen előadásra is a fentieket mondhatjuk el.

L. A.

IRODALOM.

SCHÖN ADOLF könyv-, papir- és zenemű- kereskedésében Zombor (telefon 161.) kapható az e héten megjelent könyvujdonságok:

Borsszem Jankó naptára 1915. évre . . . 2.— K
Schopf Endre: Részletes tárgymutató
a polgári perrendtartásról . . . 4.— „
Indoklás a polgári törvénykönyv javas-
latához II. . . . . 3.— „
Ugyanaz IV. . . . . 4.— „
Dr. O. Nordmann: Praktikum der
Chirurgie I. . . . . — „
Freytag: Török harctéri térkép . . . 1.— „
Freytag: Palesztina térkép . . . —80 „
Földrajzi Intézet: Kis Ázsia térképe . . —80 „
144—*—37

HIRDETÉSEK.

Első Zombori Kenyérgyár

175— nagyon kedvező fizetési 5—4
feltételek mellett eladó.

Érdeklődők forduljanak a tulajdonoshoz
Glück Samu Baja.

Szén és vágottfa eladás!

Értesitem a tisztelt közönséget, hogy raktáron tartok **elsőrendű hazai, valamint porosz szenet, kok- szot, brikettet és felvágott tűzifát**, melyet mérsékelt napi áron kis és nagy mennyiségben telefon vagy szóbeli megrendelésre házhoz szállítok.

GYULAI OSZKÁR SZÁLLÍTÓ,
Rákóczi-ut 2. sz. 174—*—6 Telefonszám 6.

